

Phật giáo và sứ mệnh hòa bình trước những thử thách của thời đại?

ISSN: 2734-9195 15:45 13/06/2025

Trước tình trạng chiến tranh và khủng hoảng tâm linh lan rộng, cần có một Viện nghiên cứu Hòa bình Phật giáo, nơi tập hợp giới học giả, hành giả, nhà hoạt động xã hội và cả giới trẻ từ các truyền thống Phật giáo khác nhau trên toàn thế giới.

Trong bối cảnh thế giới liên tục chìm trong các cuộc xung đột địa chính trị, nhân loại dường như chưa bao giờ sống xa chiến tranh đủ lâu để thực sự hiểu về hòa bình.

Chiến sự giữa Nga và Ukraine, căng thẳng tại Bán đảo Triều Tiên, hay thảm cảnh thường nhật ở Dải Gaza, tất cả đều cho thấy sự mong manh và ngắn ngủi của những khoảnh khắc không tiếng súng.

Hình minh họa (ảnh: Internet)

Trước tình hình ấy, câu hỏi đặt ra là: Phật giáo, với nền tảng trí tuệ và từ bi lâu đời, có thể và nên làm gì để góp phần kiến tạo hòa bình bền vững?

Những bóng mây chiến tranh và sự lên tiếng yếu ớt

Gần đây, chính quyền Hoa Kỳ đã không chỉ trích trực tiếp cuộc chiến Nga-Ukraine mà thay vào đó kêu gọi chấm dứt xung đột. Một cách gián tiếp, điều này phơi bày thực tế đáng ngại của chủ nghĩa đế quốc hiện đại, đặt lợi ích địa chính trị lên trên sinh mạng con người. Cuộc chiến mà Liên bang Nga phát động, dù trong bối cảnh NATO tiến sát biên giới phía Đông, vẫn là hành động phá vỡ hòa bình nghiêm trọng.

Tại châu Á, Bán đảo Triều Tiên vẫn là “thùng thuốc súng” chưa tháo ngòi. Việc Hàn Quốc bất ngờ ban bố tình trạng thiết quân luật vào ngày 03/12/2024, sau khi máy bay KF-16 thả nhầm bom ngoài bãi tập, là minh chứng rõ ràng cho một vùng đất chưa thực sự bước ra khỏi thời chiến. Chỉ một sự cố cũng có thể làm sụp đổ toàn bộ nền tảng hòa bình mong manh, biến bữa cơm gia đình hay một cuộc hẹn cà phê thành ký ức vĩnh viễn.

Thiếu vắng tiếng nói đạo đức toàn cầu

Thế giới hiện đang thiếu một nền tảng đạo đức vững chắc để điều phối và kiểm soát tham vọng của các quốc gia. Ngay cả khi có những nhà lãnh đạo như cựu Tổng thống Mỹ Donald Trump từng nêu ý chí chấm dứt chiến tranh, thì điều đáng lo là chưa có tiêu chuẩn công lý hay hòa bình nào rõ ràng được đặt ra?

Trong tình thế đó, sự vắng mặt của tiếng nói Phật giáo ở quy mô toàn cầu là điều đáng suy ngẫm. Phật giáo, tôn giáo của trí tuệ và từ bi, lẽ ra phải là một trong những lực lượng tiên phong trong đối thoại hòa bình, phản biện chiến tranh, và định hướng lại giá trị nhân loại.

Phải chăng đã đến lúc Phật giáo cần có một Viện nghiên cứu Hòa bình để thực hiện vai trò ấy một cách nghiêm túc và có hệ thống?

Lịch sử đã trao cho Phật giáo một vai trò

Đức Phật, người từng nhìn thấy rõ nghiệp lực hủy diệt treo lơ lửng trên quê hương Kapilavastu, đã không từ bỏ lý tưởng hòa bình. Ngài dạy rằng sát sinh, ngay cả trong chiến tranh, đều dẫn đến đau khổ và đọa lạc. Hòa bình không phải là sự yên ả bên ngoài, mà là sự chuyển hóa nội tâm, từ tham, sân, si sang giới, định, tuệ.

Hình minh họa (ảnh: Internet)

Trong suốt dòng lịch sử, giới trí thức Phật giáo từng can dự vào công cuộc hòa giải và trị liệu hậu chiến. Ngày nay, các nỗ lực này tiếp tục được duy trì như trong Hội thảo học thuật gần đây tại Hàn Quốc, với chủ đề: “Chữa lành xung đột trong xã hội hiện đại và vai trò của nghiên cứu hòa giải Phật giáo”. Những bước đi như vậy là quý giá, nhưng vẫn còn đơn lẻ và thiếu sức lan tỏa toàn cầu.

Đề xuất thành lập Viện nghiên cứu Hòa bình mang tinh thần Phật giáo

Trước tình trạng chiến tranh và khủng hoảng tâm linh lan rộng, cần có một Viện nghiên cứu Hòa bình Phật giáo, nơi tập hợp giới học giả, hành giả, nhà hoạt động xã hội và cả giới trẻ từ các truyền thống Phật giáo khác nhau trên toàn thế giới. Viện này sẽ không chỉ là nơi phản biện các chính sách gây chiến, mà còn:

- + *Nghiên cứu các mô hình hòa giải dựa trên triết lý Phật giáo*
- + *Cung cấp tham vấn cho các tổ chức quốc tế*
- + *Phổ biến giáo dục hòa bình ở cấp cộng đồng và liên tôn.*
- + *Kết nối với các trung tâm nghiên cứu hòa bình hiện hữu, nhưng đóng góp bằng lăng kính từ bi và tuệ giác.*

Một viện nghiên cứu như vậy, nếu được đặt tại một trung tâm Phật giáo lớn ở châu Á như Ấn Độ, Hàn Quốc, Nhật Bản, Việt Nam hay Thái Lan, sẽ tạo ra ảnh

hưởng thực chất và góp phần đưa Phật giáo trở lại đúng vai trò lịch sử của mình: một lực lượng tâm linh toàn cầu mang sứ mệnh chuyển hóa khổ đau.

Từ bi phải đi kèm hành động

Không chỉ là lời cầu nguyện hay những nghi thức tụng niệm vì hòa bình, mà chính hành động thiết thực, nghiên cứu, đối thoại, giáo dục và can thiệp hòa giải, mới là hiện thân trọn vẹn của lòng từ bi Đại thừa.

Trong tinh thần Bồ tát đạo, người Phật tử không chỉ tìm cầu sự giác ngộ cho riêng mình, mà còn dẫn thân vì hạnh phúc và an lạc của tất cả chúng sinh.

Chiến tranh là hệ quả của vô minh. Mà vô minh, như đức Phật đã chỉ rõ, chỉ có thể đoạn tận bằng trí tuệ. Giữa thời đại hỗn loạn, đó là trách nhiệm thiêng liêng mà Phật giáo không thể thoái thác.

Tác giả: **Giáo sư Won Young-sang**/Viết dịch: **Thích Vân Phong**

Nguồn: (www.beopbo.com)